

Neuropsychiatrische gevolgen van sepsis

Hjalmar Bouma, Internist-Acute Geneeskunde/Farmacologie

Arjen Slooter, Psychiater

umcg:

university of
groningen

www.sepsisonderzoek.nl

Disclosures

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Geen
• Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ...	• Subsidies (naar UMCG): Nierstichting, Health Holland, Inflammatrix, Octapharma, OSAsense, Becton Dickinson, LevelsDx, MeMed, Alsthesi • Honorarium (naar UMCG): METC Bebo, Zorginstituut NL (FK) • Patenten: Compounds for treatment of sepsis (2020); Means and methods for early detection of sepsis (2025) • Bestuurslid (non-profit organisaties): SepsisNet; International Hibernation Society (IHS); European Group on the Immunology of Sepsis (EGIS)

Geen van de organisaties heeft betrokkenheid gehad bij de totstandkoming van deze presentatie.

Wat is sepsis?

A bacterie in het bloed

B tegenovergestelde van *pepsis* (gezonde vertering) – *sepsis* is ongezonde vertering

C orgaanfalen door infectie

Wat is sepsis?

A bacterie in het bloed

B tegenovergestelde van *pepsis* (gezonde vertering) – *sepsis* is ongezonde vertering

C orgaanfalen door infectie

Hippocrates (400 v. Chr.)

Sepsis: malignant process of biological decongestion, associated with bloody/dark pus – treated with wine/vinegar

Wat is het risico om aan sepsis te overlijden?

A 5-10%

B 10-30%

C 30-50%

Wat is het risico om aan sepsis te overlijden?

A 5-10%

B 10-30%

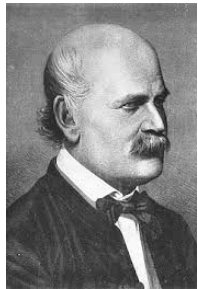
C 30-50%

50-166 miljoen/jaar,
waarvan 20% fataal verloopt:
elke 3 seconden overlijdt
iemand aan sepsis

2 patiënten per
dag, 3 overlijdens
per week

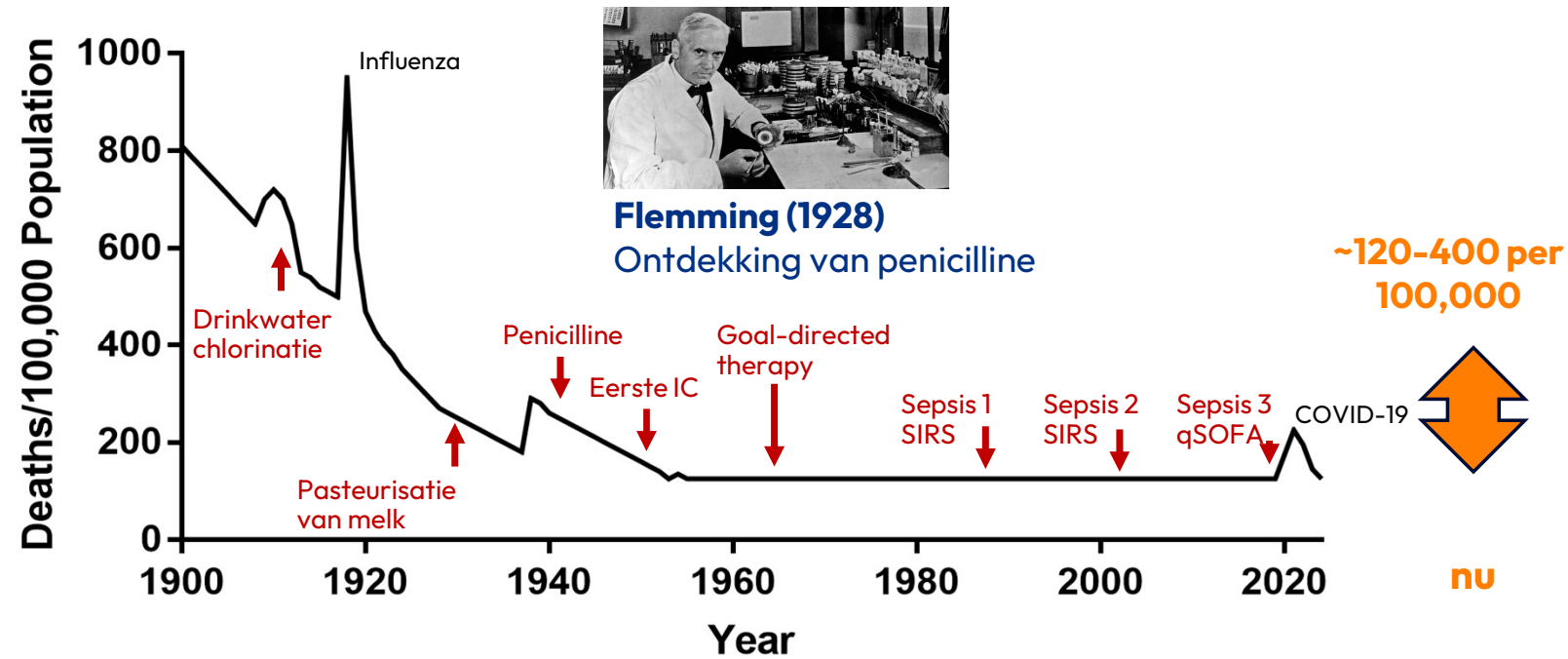
Belangrijke bijdragen aan het verlagen van infectie-gerelateerde mortaliteit

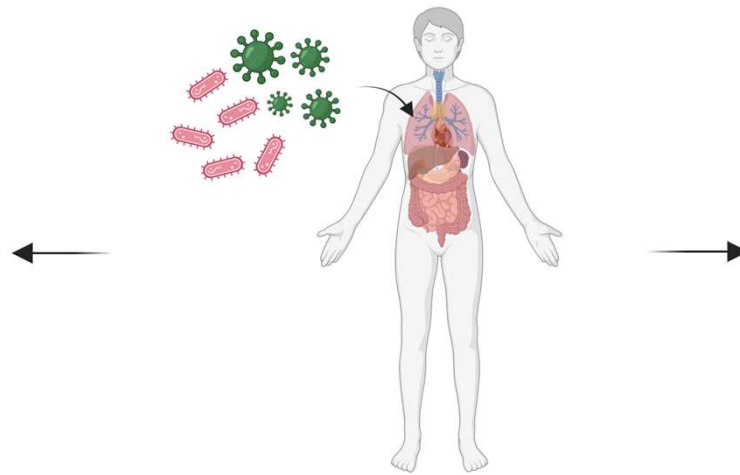
Semmelweis (1847)
Handen wassen: 3x
lagere kans op
kraamvrouwenkoort
s

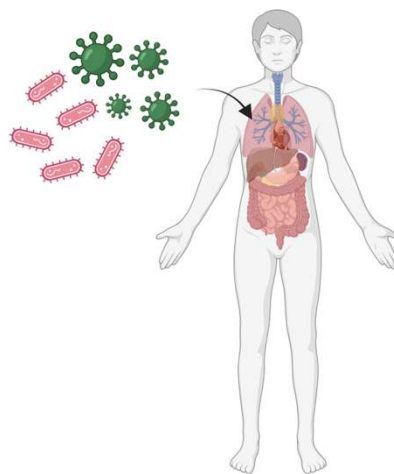
Pasteur (1851)
Infecties worden
veroorzaakt door
by micro-organismen

SEPSIS

Probleem: klassieke presentatie bestaat niet

Verschillen tussen mensen maken vroegherkenning moeilijk

Vroegherkenning is nog moeilijker bij immuungecompromitteerde patiënten:
mogelijk minder symptomen, terwijl er een groter risico voor achteruitgang is

Acutelines

Biobank voor onderzoek in de acute zorg en spoedeisende geneeskunde

We follow the complete acute patient journey

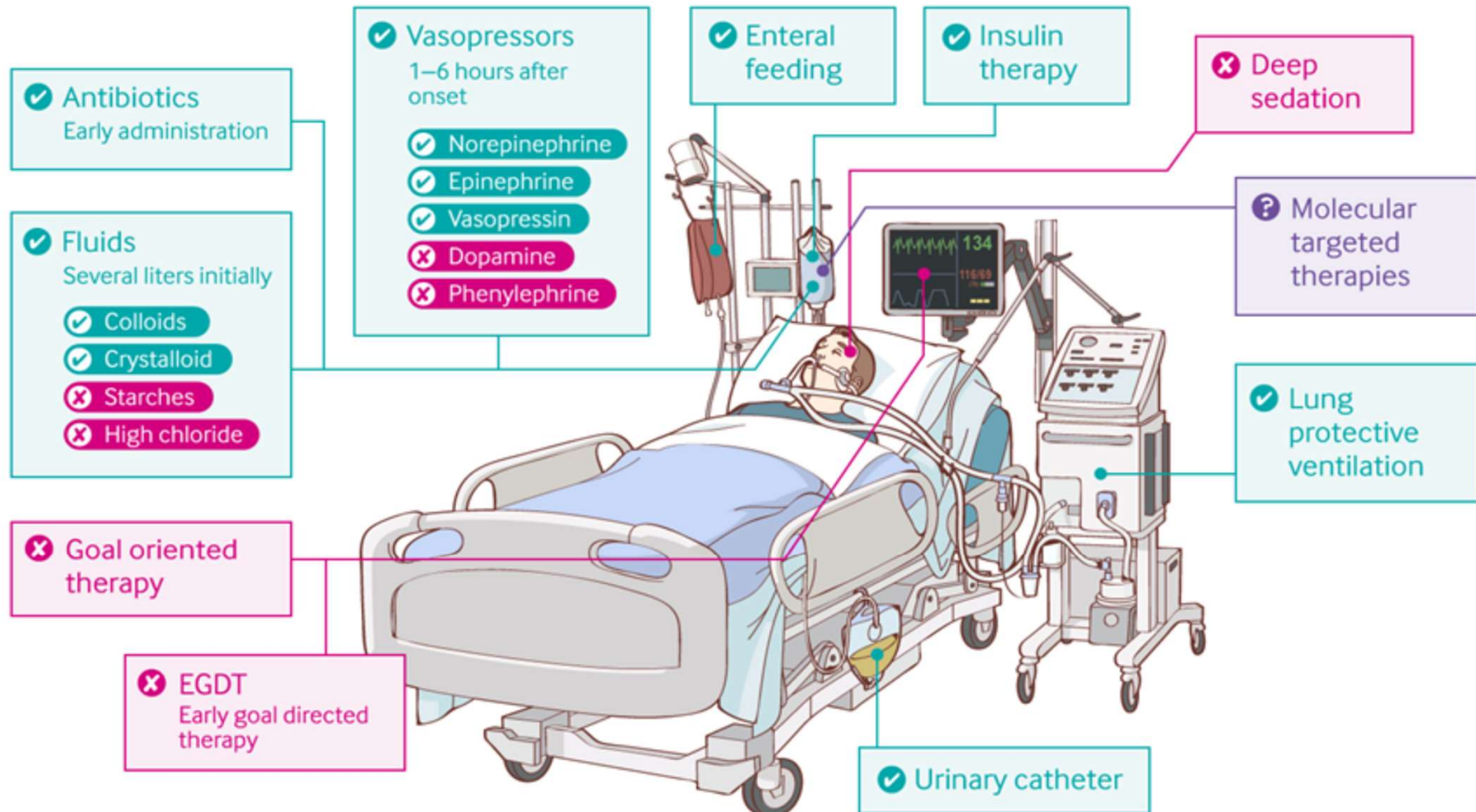
Unieke aspecten

- Inclusie van **presymptomatische** patiënten met meerdere **biomaterialen** per patiënt maakt het mogelijk om de onderliggende mechanismen die leiden tot acute ziekte en klinische verslechtering te ontrafelen.
- De verzamelde data en biomaterialen zijn **niet beperkt tot de huidige praktijk**, maar omvatten ook cardiorespiratoire waveforms (zoals ECG en PPG, mogelijke nieuwe 'vitals'), bloed voor uiteenlopende omics-analyses en materiaal voor microbioomonderzoek.

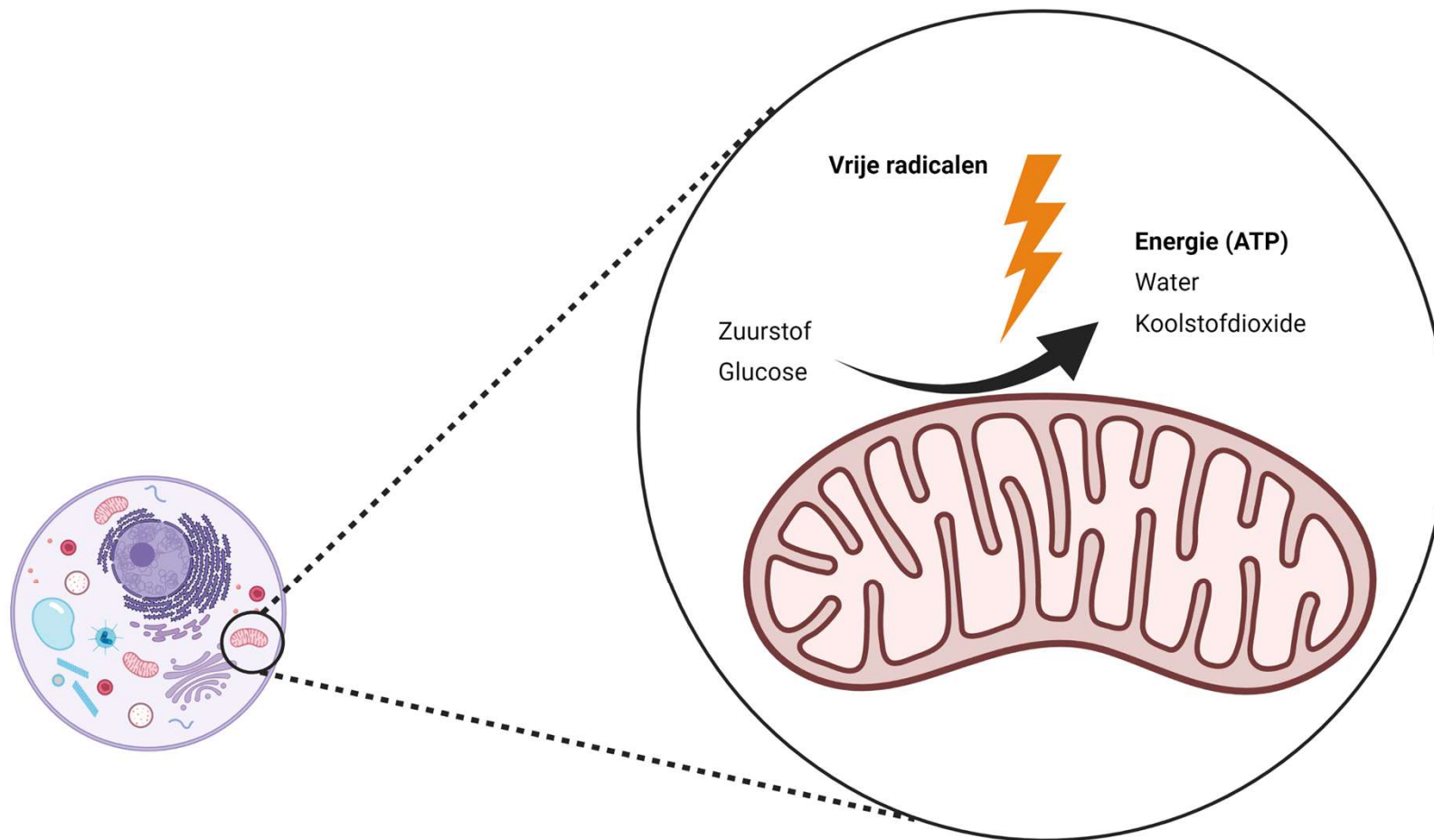

Personalized medicine: leren van verschillen tussen individuen om vroege herkenning te verbeteren en gerichte behandeling te ontwikkelen.

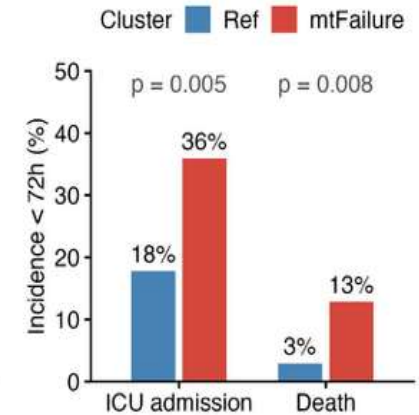
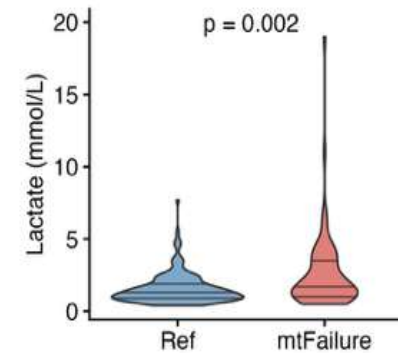
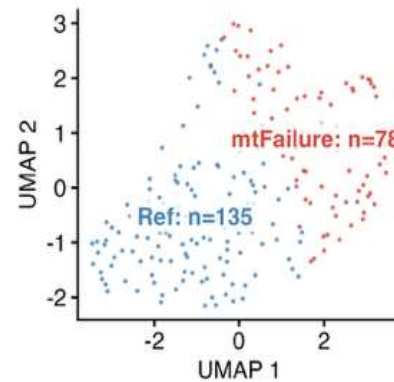
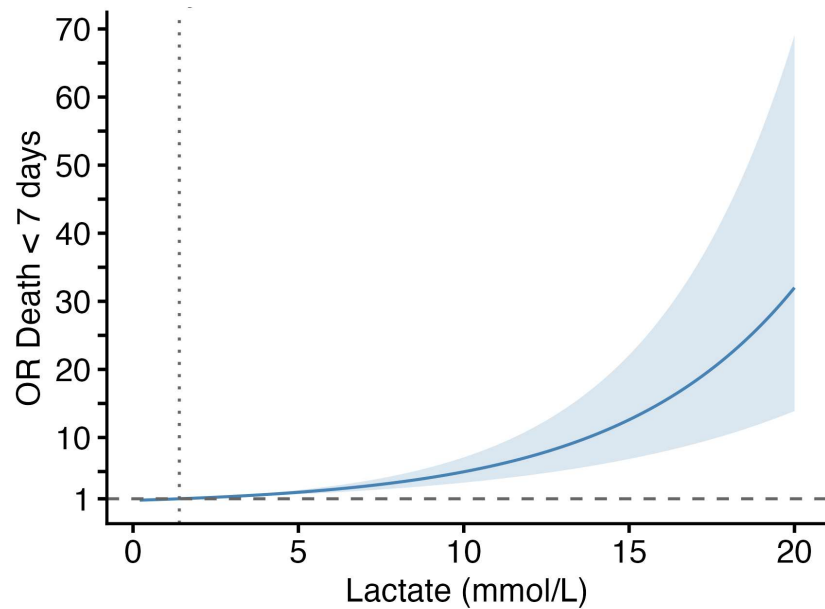
Huidige behandeling: **niet gericht op de oorzaak van orgaanfalen**

Mitochondriële dysfunctie in sepsis: **grotere kans op overlijden**

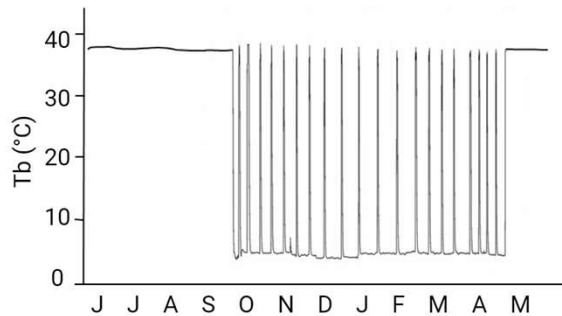

Mitochondriële dysfunctie in sepsis: **grotere kans op overlijden**

Mitochondriële dysfunctie: **behandeling op basis van winterslaap?**

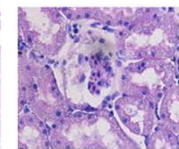
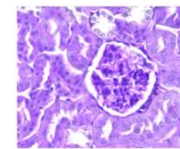
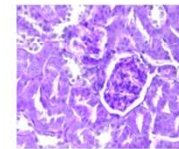

Arousal (12-24 h)

- Full recovery of physiological parameters < 1.5 h
- No signs of organ failure

Torpor (6-30 d)

- $VO_2 < 10\%$
- Body temperature $> -2^\circ\text{C}$
- Heart rate: 400 bpm to 4 bpm
- Reversible immune suppression
- Reversible anticoagulation

Torpor
(~7°C)

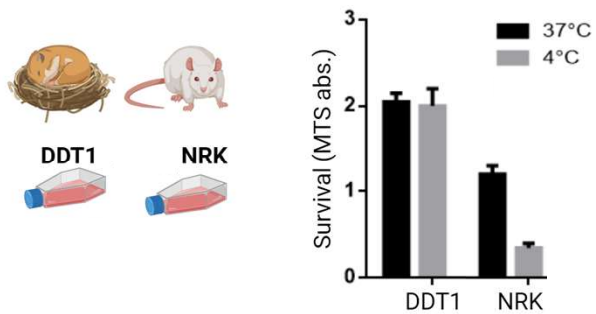
Arousal
(~37°C)

Hypothermia
(~15°C)

Mitochondriële dysfunctie: **behandeling op basis van winterslaap?**

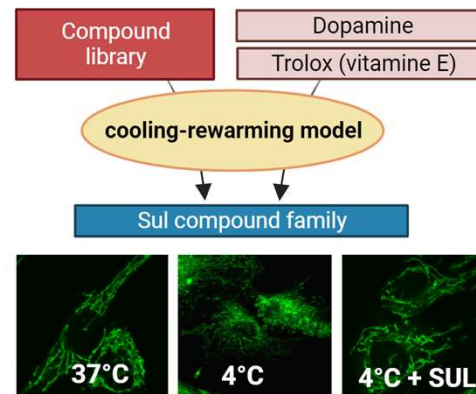
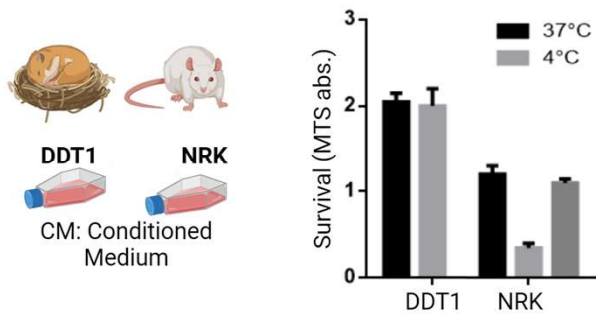
Hibernation: resistance against hypothermia-induced cell death

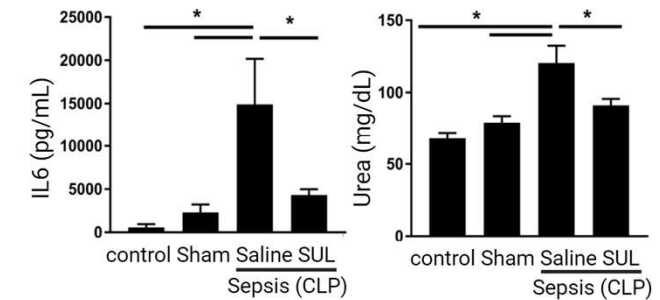

Mitochondriële dysfunctie: **behandeling op basis van winterslaap?**

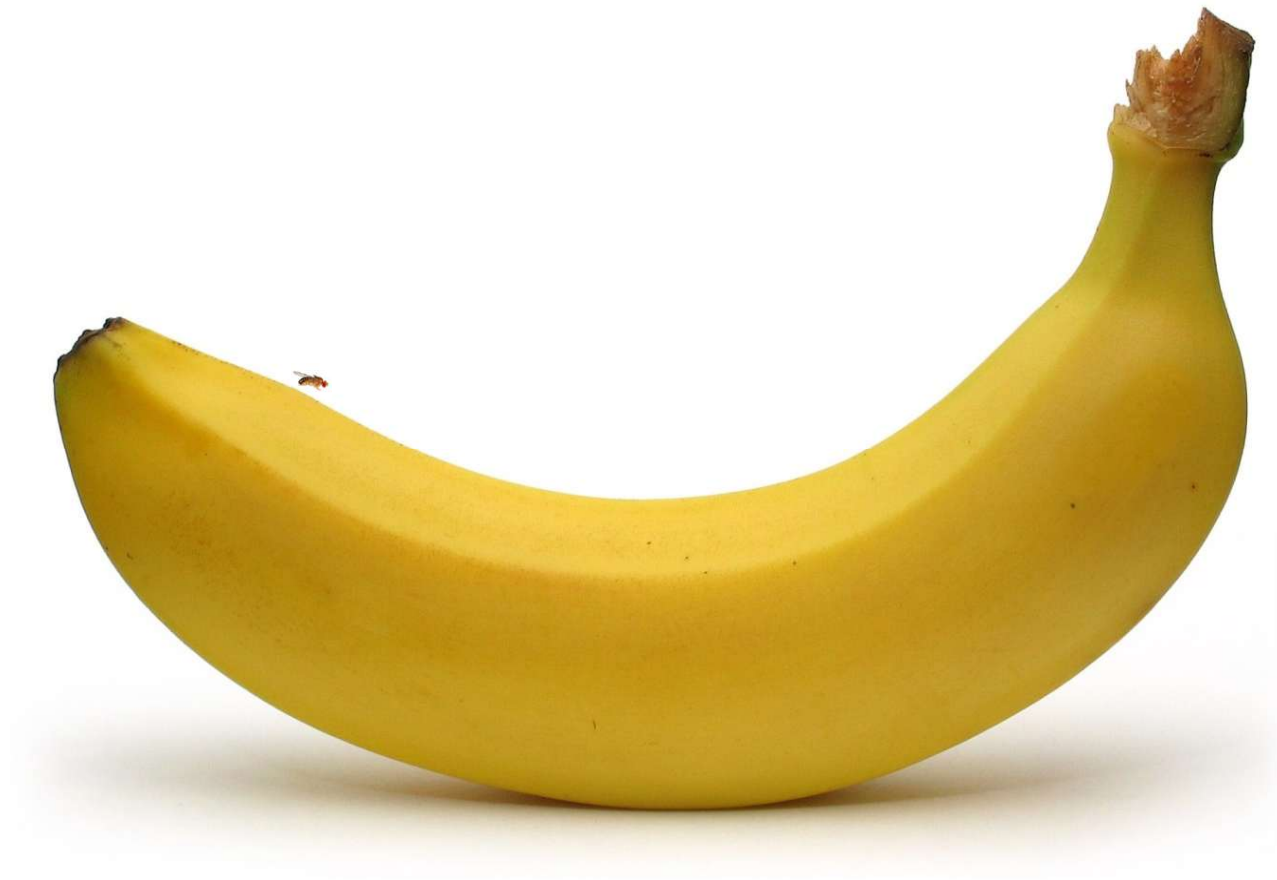
Hibernation: resistance against hypothermia-induced cell death

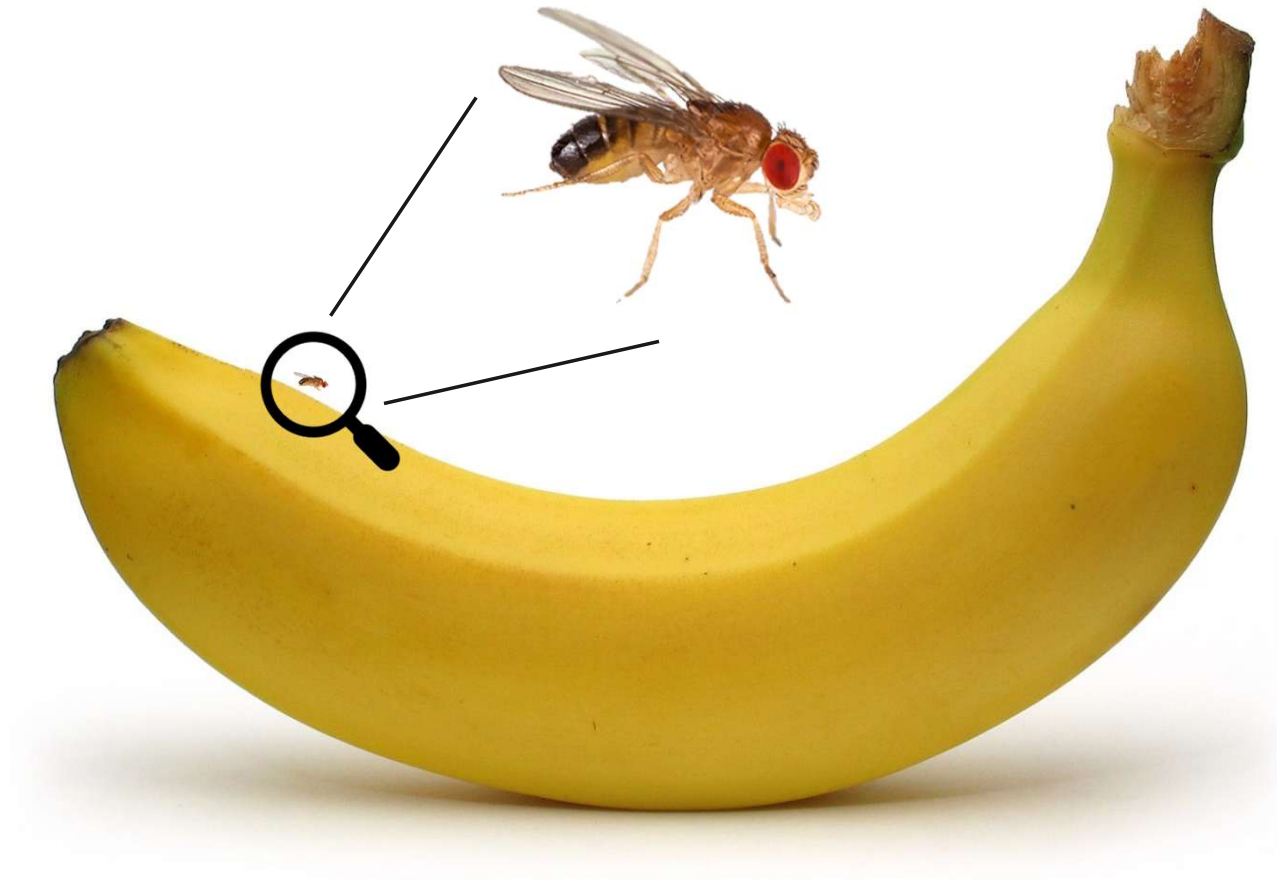
Sul-compounds: lower systemic inflammation and protection against AKI in septic mouse

Post-sepsis syndroom: schade door sepsis (of sepsis door kwetsbaarheid?)

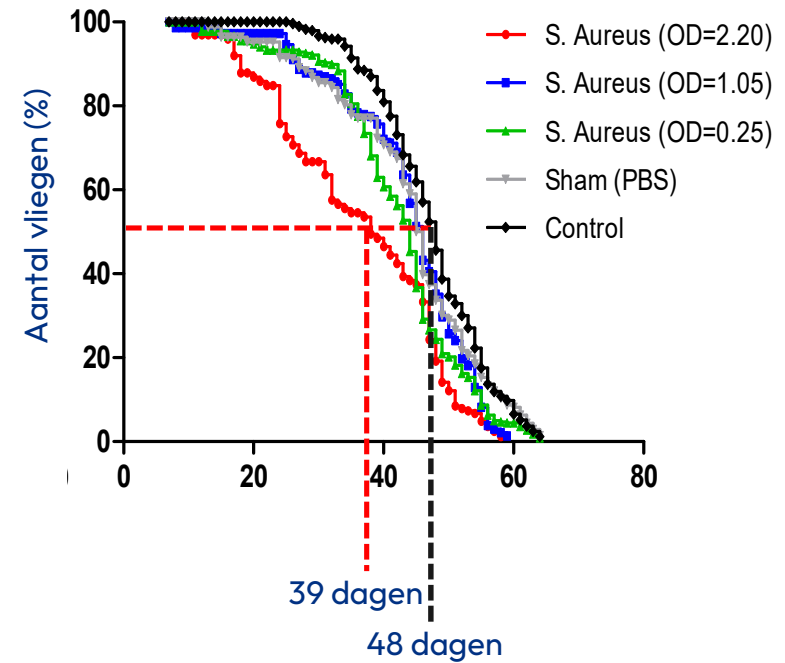
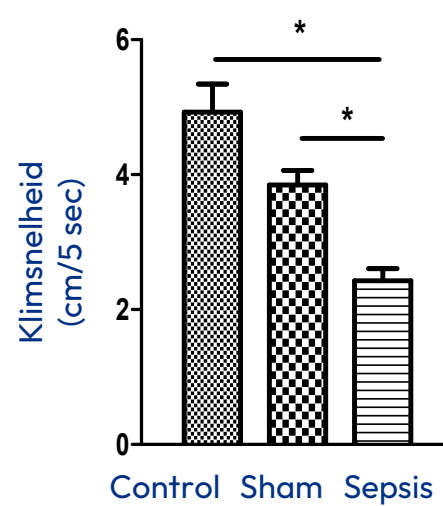
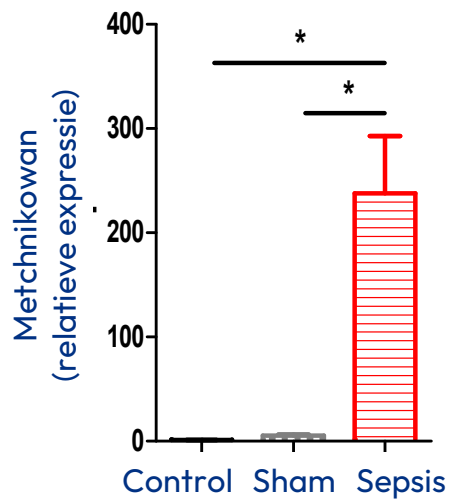
Post-sepsis syndroom: schade door sepsis (of sepsis door kwetsbaarheid?)

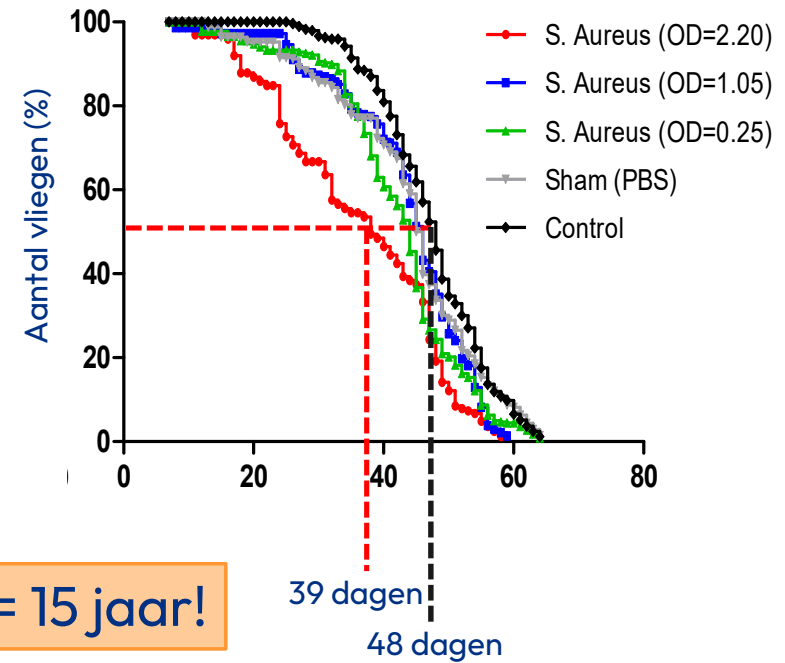
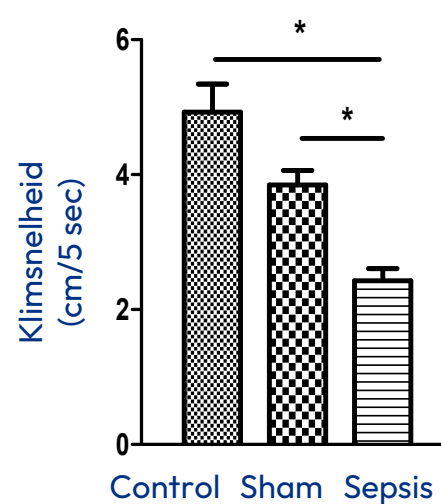
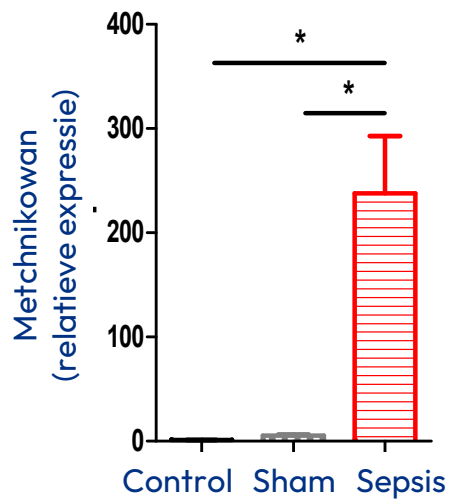
Sepsis in fruitvliegen (*Drosophila melanogaster*)

Sepsis survivors: verminderde functie en overleving

Sepsis survivors: verminderde functie en overleving

18% kortere levensverwachting in mensen = 15 jaar!

Disclosures

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Geen
• Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ...	Geen Geen Geen Geen

---

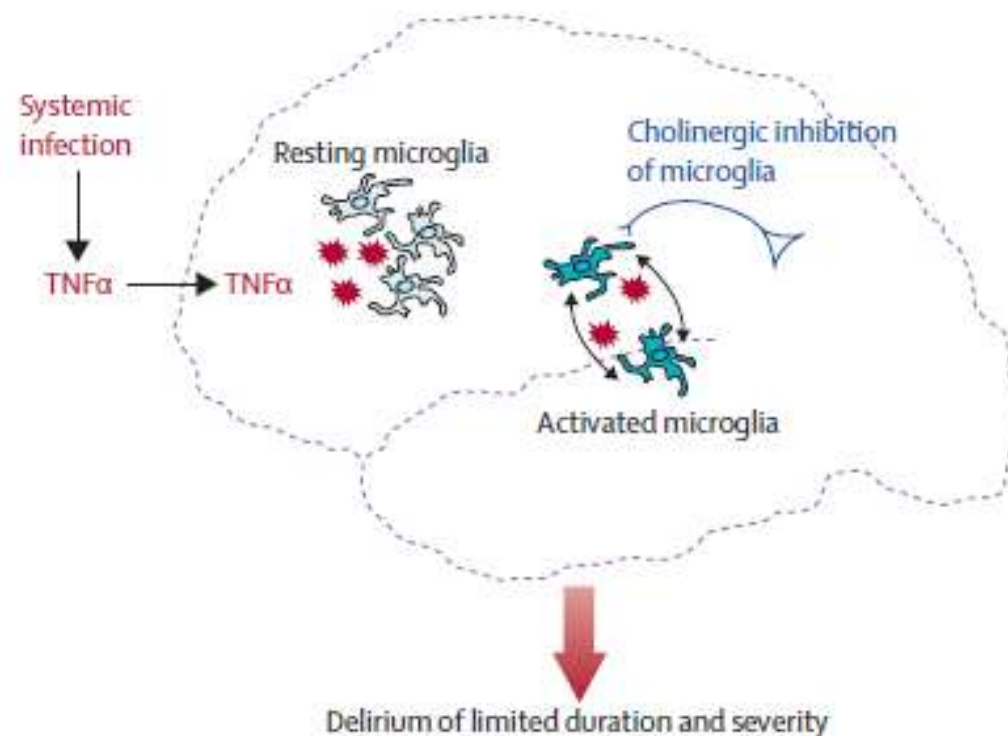
What are cerebral consequences of sepsis?

What are the cognitive sequelae of sepsis?

What are cerebral consequences of sepsis?

Neuroinflammation

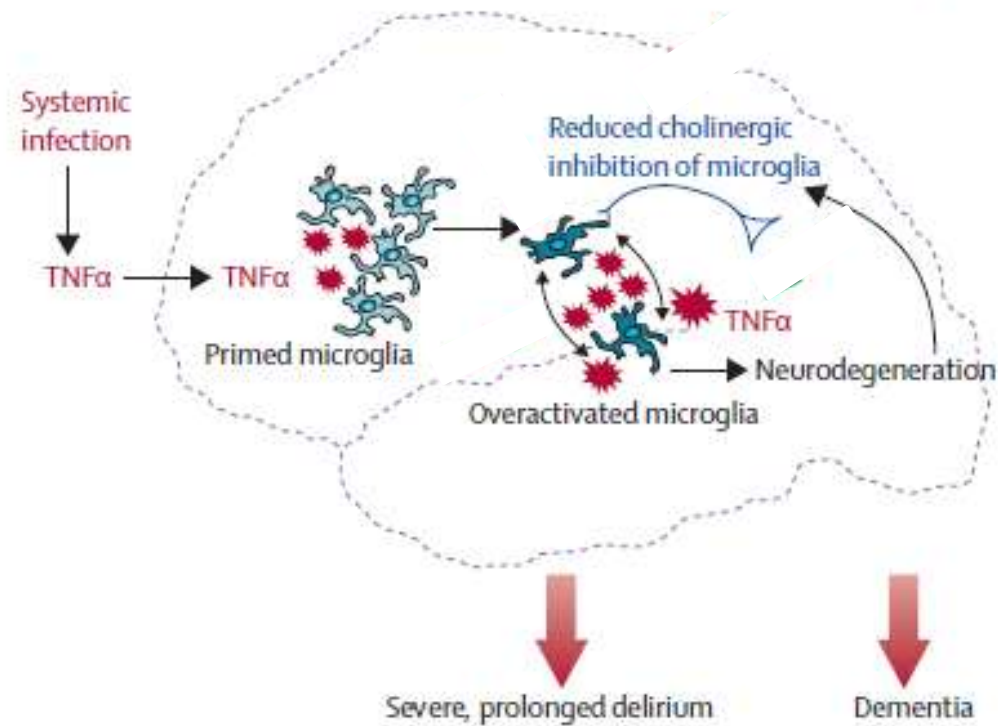
A Normal situation

What are cerebral consequences of sepsis?

Neuroinflammation

B Old age, incipient neurodegenerative disease, or anticholinergic drug treatment

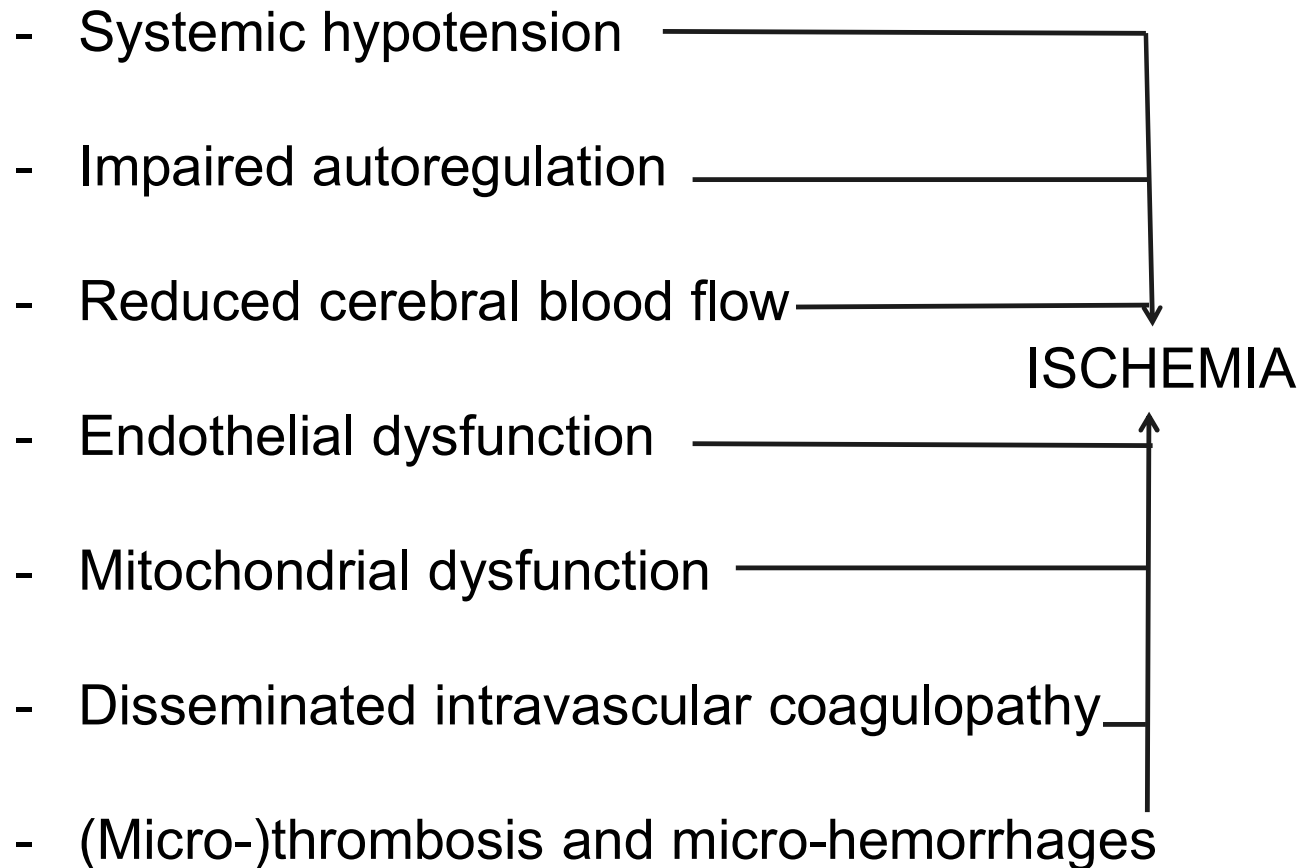
What are cerebral consequences of sepsis?

(Micro-) circulatory dysfunction

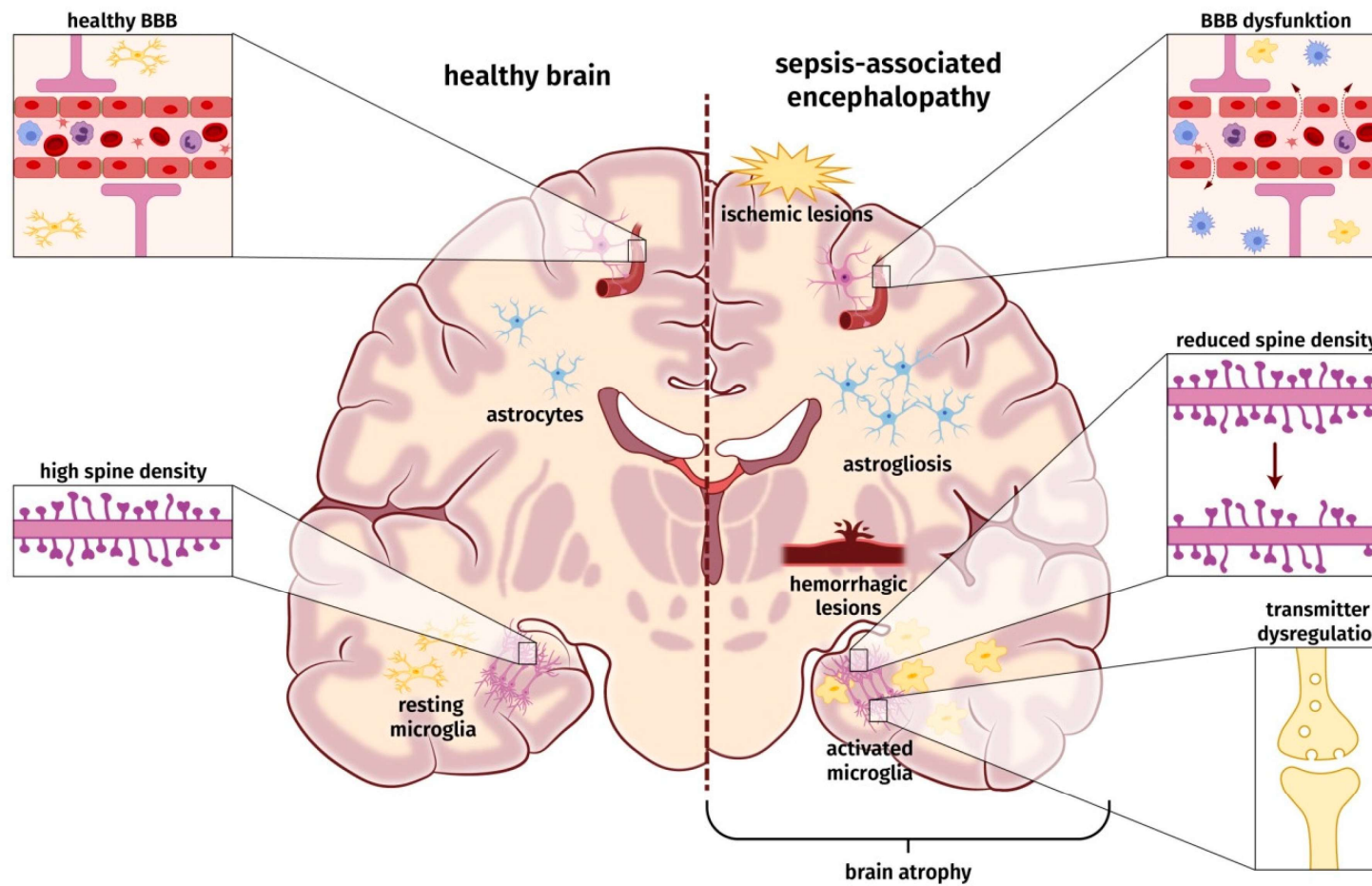
- Systemic hypotension
- Impaired autoregulation
- Reduced cerebral blood flow
- Endothelial dysfunction
- Mitochondrial dysfunction
- Disseminated intravascular coagulopathy
- (Micro-)thrombosis and micro-hemorrhages

What are cerebral consequences of sepsis?

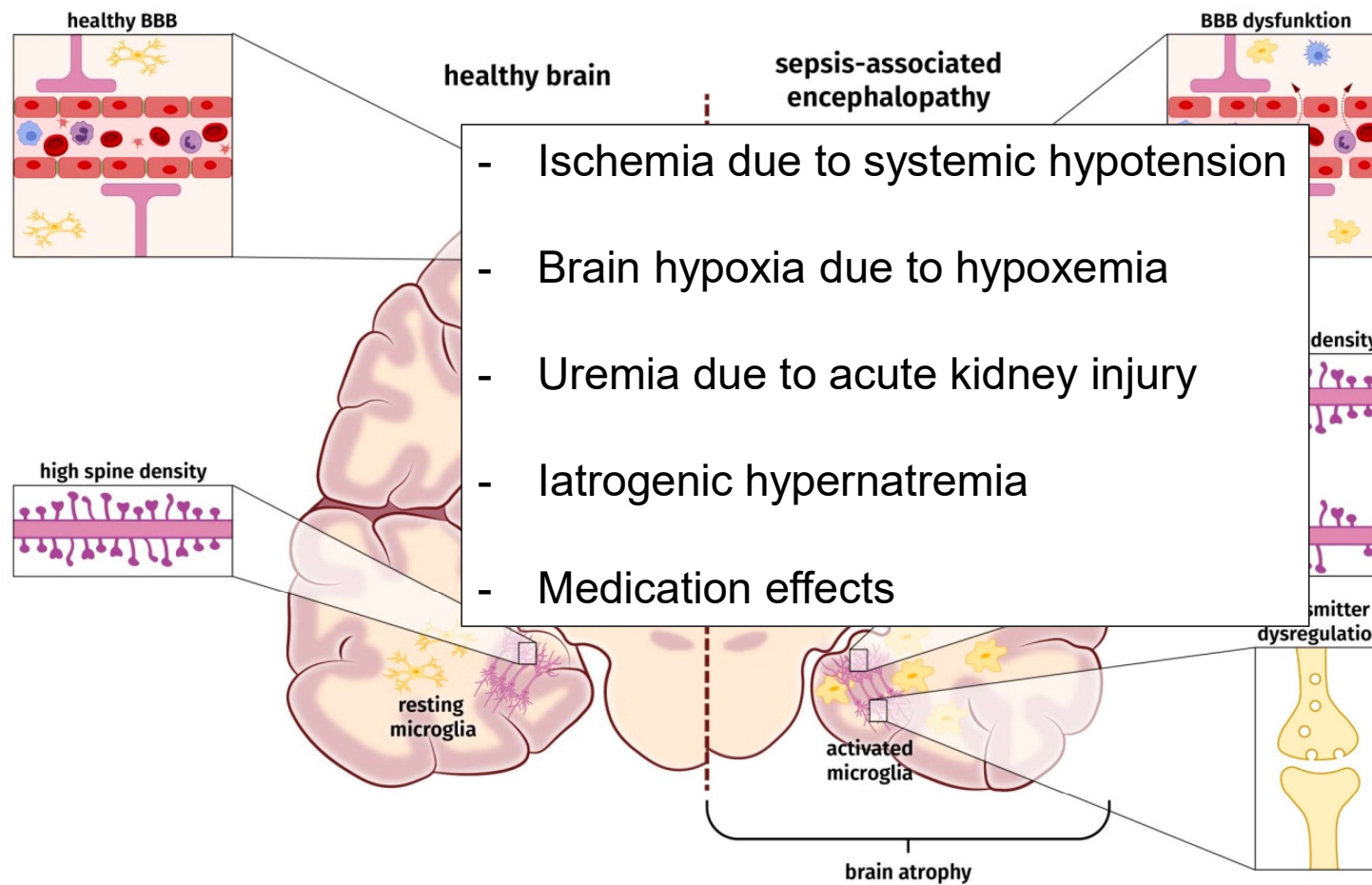
(Micro-) circulatory dysfunction

What are cerebral consequences of sepsis?

What are cerebral consequences of sepsis?

What are cerebral consequences of sepsis?

What are the cognitive sequelae of sepsis?

What are the cognitive sequelae of sepsis?

 CARING FOR THE
CRITICALLY ILL PATIENT

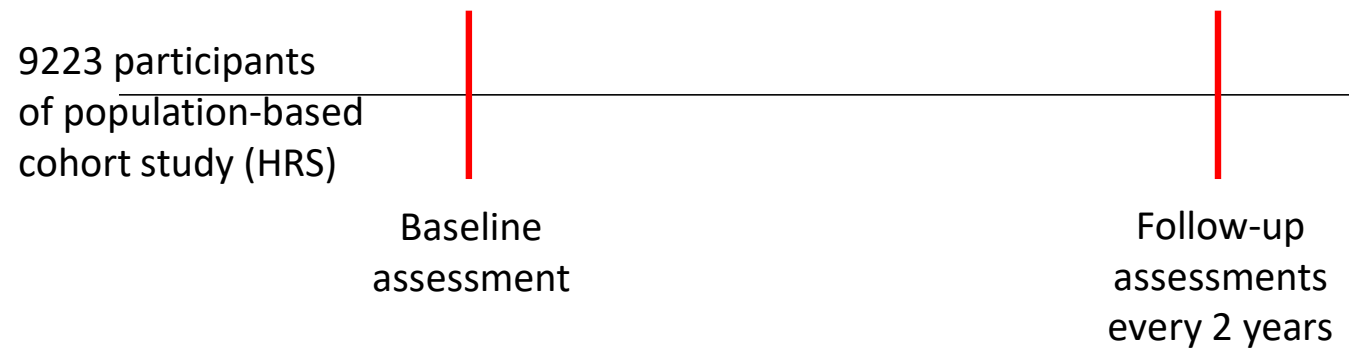
Long-term Cognitive Impairment and Functional Disability Among Survivors of Severe Sepsis

---

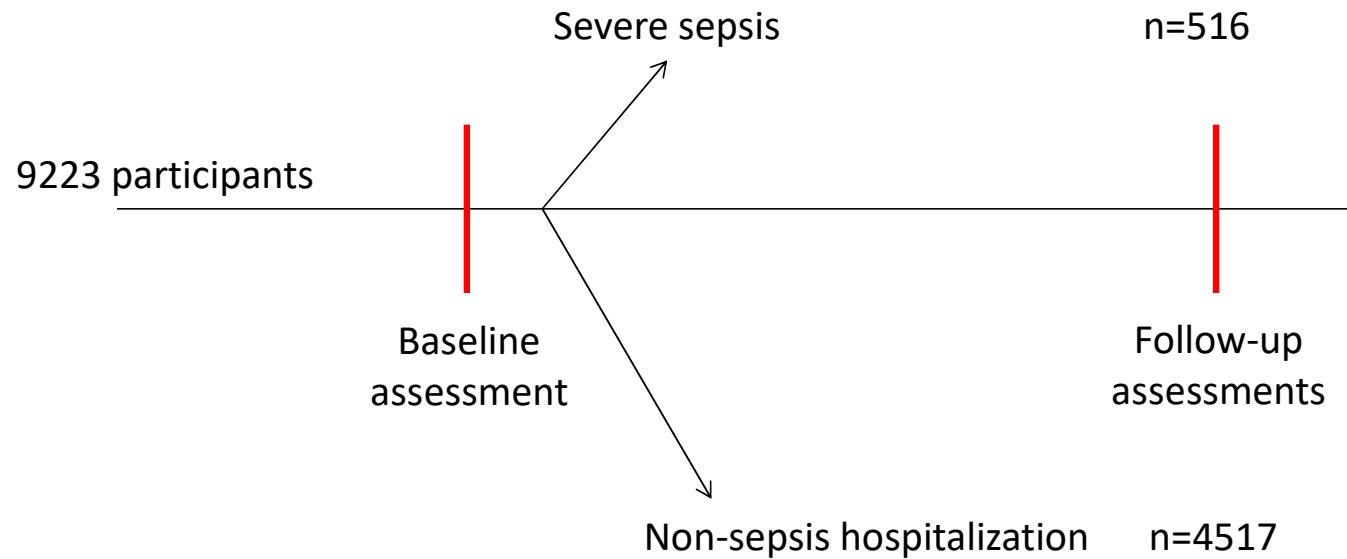
Theodore J. Iwashyna, MD, PhD

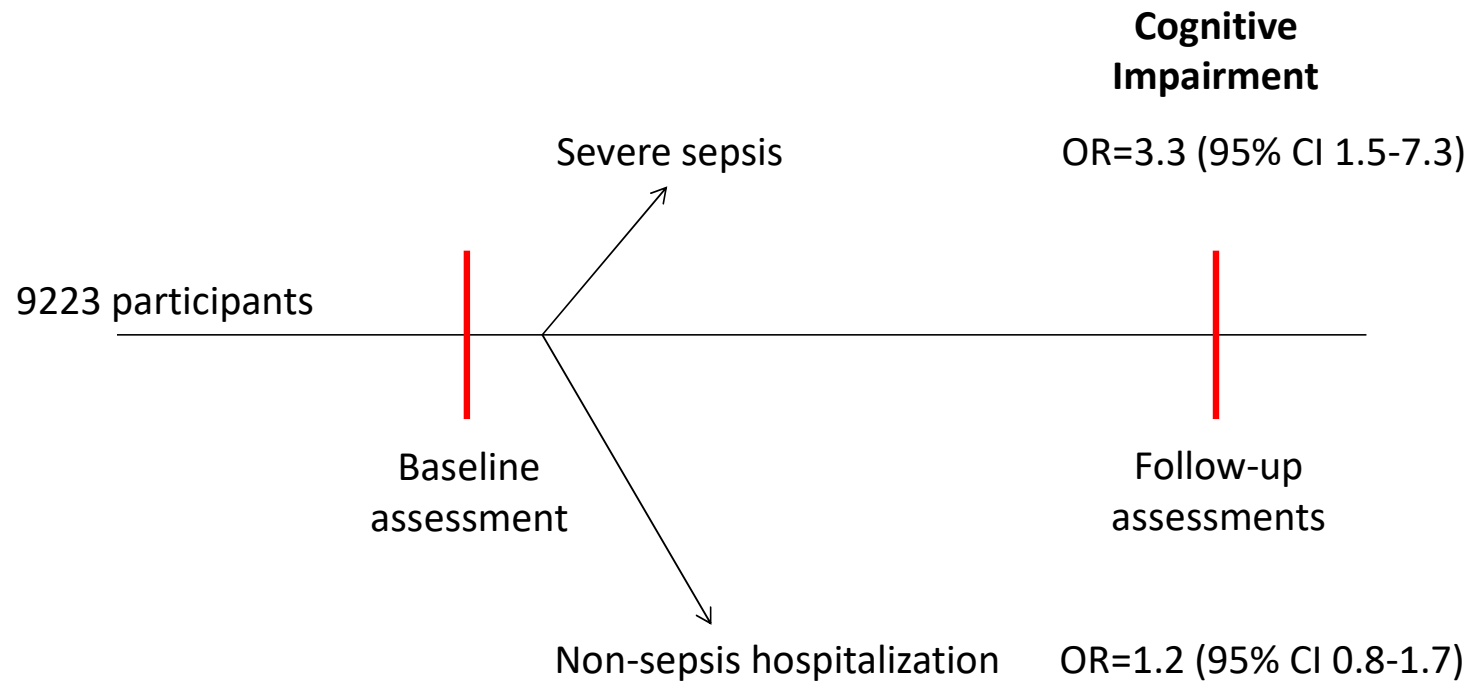
What are the cognitive sequelae of sepsis?

What are the cognitive sequelae of sepsis?

What are the cognitive sequelae of sepsis?

Conclusion

SEPSIS: a common syndrome with potentially severe consequences

- **50-166 miljoen/jaar (wereldwijd), 20% fataal**
- **Grote interindividuele verschillen in presentatie, mechanismen en uitkomsten**
- **Mechanismen die lijden tot orgaanfalen niet exact bekend**, waardoor behandeling beperkt tot source control (antibiotica) en ondersteuning (bijv. infuus of IC zorg)
- **Sepsis survivors:** groter risico op neurocognitieve gevolgen, maar ook grotere kans op overlijden

